

Sygn. akt VI Ka 109/22

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 kwietnia 2022 r.

Sąd Okręgowy w Elblągu VI Wydział Karny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący: sędzia Natalia Burandt

Protokolant: sekr. sąd. Anna Pikulska

przy udziale Prokuratora Prokuratury Rejonowej w Elblągu del. do Prokuratury Okręgowej w Elblągu Marcina Rosta

po rozpoznaniu w dniu 28 kwietnia 2022 r. w Elblągu sprawy

L. G. (1), s. J. i A., ur. (...) w miejscowości S.

oskarżonego o czyny z art. 286 § 1 kk w zw. z art. 64 § 1 kk i inne

z powodu apelacji wniesionej przez oskarżonego

od wyroku Sądu Rejonowego w Działdowie

z dnia 18 listopada 2021 r. sygn. akt II K 321/21

uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi Rejonowemu w Działdowie do ponownego rozpoznania.

UZASADNIENIE		
Formularz UK 2	Sygnatura akt	VI Ka 109/22
Załącznik dołącza się w każdym przypadku. Podać liczbę załączników:	1	
1. CZEŚĆ WSTĘPNA		

1.1. Oznaczenie wyroku sądu pierwszej instancji

wyrok Sądu Rejonowego w Działdowie z dnia 18 listopada 2021r. w sprawie o sygn. akt II K 321/21

1.2. Podmiot wnoszący apelację

oskarżyciel publiczny albo prokurator w sprawie o wydanie wyroku łącznego

oskarżyciel posiłkowy

oskarżyciel prywatny

obrońca oskarżonego

oskarżony albo skazany w sprawie o wydanie wyroku łącznego

inny – pełnomocnik oskarżycielki posiłkowej

1.3. Granice zaskarżenia

1.3.1. Kierunek i zakres zaskarżenia

na korzyść

na niekorzyść

w całości

w części

#

co do winy

#

co do kary

#

co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia

1.3.2. Podniesione zarzuty

Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji

#

art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w

	zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu	
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu	
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia	
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia	
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przypadku lub innego środka	
#	art. 439 k.p.k.	
#	brak zarzutów	

1.4. Wnioski

#	uchylenie	#	zmiana
---	-----------	---	--------

2. Ustalenie faktów w związku z dowodami przeprowadzonymi przez sąd odwoławczy

2.1. Ustalenie faktów

2.1.1. Fakty uznane za udowodnione					
Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty	
2.1.2. Fakty uznane za nieudowodnione					
Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty	

2.2. Ocena dowodów

2.2.1. Dowody będące podstawą ustalenia faktów		
Lp. faktu z pkt 2.1.1	Dowód	Zwięźle o powodach uznania dowodu

2.2.2. Dowody nieuwzględnione przy ustaleniu faktów (dowody, które sąd uznał za niewiarygodne oraz niemające znaczenia dla ustalenia faktów)		
Lp. faktu z pkt 2.1.1 albo 2.1.2	Dowód	Zwięźle o powodach nieuwzględnienia dowodu

**STANOWISKO SĄDU
ODWOŁAWCZEGO WOBEC**

ZGŁOSZONYCH ZARZUTÓW i wniosków		
	Zarzut	
1,2,3	<p>1. naruszenia przepisów postępowania, mający wpływ na treść orzeczenia – tj. art. 6 kpk, art. 7 kpk, art. 338 kpk, 167 kpk poprzez:</p> <ul style="list-style-type: none"> - „(...) podstępne działania wymiaru sprawiedliwości zmierzające najpierw poprzez złożenie propozycji kary przez Prokuratora, następnie skierowanie sprawy do postępowania nakazowego, a następnie wyznaczenia terminu rozprawy z pominięciem wezwania mnie do złożenia wniosków dowodowych, które to potwierdziłby stan faktyczny, a co za tym idzie nie doszłoby do skazania za czyny niepopelnione oraz nie poinformowanie mnie, iż wniosek Prokuratora w trybie art. 335 kpk nie jest wiążący, a przedmiotowo postępowanie zakończone zostałoby z innym rezultatem (...)”, - „(...) uniemożliwienie złożenie przez mnie wniosków dowodowych gdyż Sąd przesłał mi akt oskarżenia wraz z terminem rozprawy nie umieszczając wezwania do złożenia wniosków dowodowych (...)”, - (...) nie wzięcie pod uwagę wszystkich istotnych okoliczności mających znaczenie dla wydanego orzeczenia w szczególności wniosku Prokuratora o dobrowolne poddanie się odpowiedzialności karnej w trybie art. 335 kpk, gdzie następnie Sąd przesłał mi informację iż postępowanie zostało skierowane na drogę postępowania nakazowego, gdzie następnie zostało przesłane mi zawiadomienie o terminie rozprawy wraz z aktem oskarżenia, ale bez 	<p># zasadny</p> <p># częściowo zasadny</p> <p># niezasadny</p>

wezwania do złożenia wniosków dowodach gdzie obligatoryjnie został naruszony art. 6 kpk, gdyż nie składałem wniosku o doprowadzenie na rozprawę ponieważ wymiar kary jak i środków kompensacyjnych zostały uzgodnione z Prokuratorem, a więc niecelowe byłoby uczestnictwo mojej osoby w rozprawie. Niemniej jednak Prokurator Rejonowy i Sąd w postępowaniu pomimo poczynionych ze mną ustaleń nie poinformowali mnie, że wniosek w trybie art. 335 kpk nie zostanie uwzględniony, ponadto Prokurator celowo oszukał mnie gdyż pomimo ustalonego wymiaru kary zgodnie z art. 37a kk w wymiarze 2 lat ograniczenia wolności w postaci nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 30 godzin w stosunku miesięcznym na rozprawie wniosł o wymierzenie kary w wymiarze 3 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności, a więc celowo wprowadził mnie w błąd celem uzyskania przyznania się do winy, aby nie wymierzono mi uzgodnionej kary, ale w celu wnioskowania o wymierzenie mi znacznie surowszej kary co też się stało (...)",

- „(...) brak możliwości złożenia wniosków dowodowych spowodowało uznanie mnie winnym czynów z art. I, II, II, IV, VII, VIII, IX, X, XII, XIII, gdzie po złożeniu stosownych wniosków dowodowych z całą pewnością zostałyby potwierdzone, iż doszło do spłaty w/w zobowiązań w terminie, a co za tym idzie nie było działania na szkodę pokrzywdzonych jak i instytucji finansowych, które to udzieliły zobowiązań, a więc nie mogło dojść do popełnienia czynu zabronionego (...)”,

- (...) co do czynów z punktów IX i XIV D. C. (1) osobiście zawarła umowy z instytucjami finansowymi wymienionymi w tych punktach w miejscowości D. w punkcie finansowym, co brak możliwości złożenia wniosków dowodowych uniemożliwiło mi potwierdzenie wyżej wymienionego, niemniej jednak nawet materiał dowodowy potwierdził, iż to D. C. (1) zawarła dwie umowy pożyczki w punkcie finansowym w D. osobiście (...)”,

- „(...) Sąd również nie przesłuchał przedstawicieli firmy (...) nie przeanalizował wyciągów z moich rachunków bankowych gdzie jednoznacznie zostałyby potwierdzone, iż przekazałem na rachunek W. C. (1) środki w wysokości od 1000 do 1200 złotych regularnie co miesiąc od listopada 2019r. do czerwca 2020r (...)”,

- „(...) co do czynu XVI wyroku to od stycznia 2020r. do czerwca 2020r. włącznie uregulowałem w imieniu W. C. (1) na poczet (...) SA należności abonamentowo – ratalne w wysokości od 998 zł. do 1300 zł. z własnego rachunku, co znajduje się w aktach sprawy, co brak możliwości złożenia wniosku dowodowego uniemożliwiło udowodnienie mi w/w, a potwierdziłoby, iż nie było działania w celu osiągnięcia korzyści majątkowej(...)”,

2. „błędu w ustaleniach faktycznych przyjętych za postawę orzeczenia”,

3. „rażącej niewspółmierności wymierzonej kary w stosunku do stopnia zawinienia, a także brak wzięcia istotnych okoliczności łagodzących przy jej wymierzaniu.

W apelacji, oskarżony złożył także liczne wnioski dowodowe.

<p>Związłe o powodach uznania zarzutu za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny</p>	
<p>Apelacja oskarżonego Ł. G. (1) jako zasadna co do istoty zasługiwała na uwzględnienie, przy czym z uwagi na rangę podniesionych w niej uchybień natury procesowej, skutkujących wadliwością ustaleń faktycznych, których dopuścił się Sąd Rejonowy, rozpoznanie kolejnego zarzutu rażącej niewspółmierności kary - byłoby przedwczesne. Z uwagi na stwierdzone uchybienia procesowe odnoszące się do przebiegu przewodu sądowego oraz z przyczyn dowodowych, przeprowadzonego postępowania nie można było uznać za spełniającego standardy rzetelnego procesu i w konsekwencji zachodzi konieczność powtórzenia przewodu sądowego w całości na nowo. Wskazany przez skarżącego w wywiedzionym środku odwoławczym błąd w ustaleniach faktycznych, przyjętych za podstawę rozstrzygnięcia, stanowiący konsekwencję naruszenia przepisów prawa procesowego, jakiego dopuścił się Sąd Rejonowy, pozwala na stwierdzenie, że Sąd I instancji w sposób nieprawidłowy przeprowadził przewód sądowy, tj. przede wszystkim doszło do naruszenia gwarancji procesowych oskarżonego, w tym jego prawa do obrony, sąd nie wyjaśnił wszystkich istotnych okoliczności sprawy, nieprawidłowo ocenił dowody, a nadto doprowadził do ewidentnej wewnętrznej sprzeczności między częścią rozstrzygającą (dyspozytywną, sentencją), a pisemnym uzasadnieniem, co także i z tego</p>	

powodu w efekcie uniemożliwia Sądowi Okręgowemu kontrolę prawidłowości zaskarżonego rozstrzygnięcia i wydanie orzeczenia reformatoryjnego. Następstwem rozpoznania wywiedzionej apelacji stała się zatem konieczność uchylecia zaskarżonego wyroku z jednoczesnym przekazaniem jego sprawy do ponownego rozpoznania sądowi I instancji.

W pierwszej kolejności należy wskazać na podnoszone przez oskarżonego nieprawidłowości postępowania związane z wnioskiem złożonym przez prokuratora w trybie art. 335 § 2 kpk. Otóż oskarżony w toku postępowania przygotowawczego został tylko raz przesłuchany w charakterze podejrzanego w dniu 25 maja 2021r, podczas której to czynności przyznał się popełnienia zarzucanych mu czynów, ale jednocześnie wyjaśnił, że dwie umowy pożyczki z (...) sp. z.o.o. (pkt XI aktu oskarżenia) oraz z S. (pkt XIV aktu oskarżenia) nie zostały zawarte przez niego przez internet, ale osobiście przez D. C. (1) w punkcie w D., zaś W. C. (1) miała świadomość wszystkich zawieranych umów, gdyż przez jej konto przechodziły pieniądze i przez jej telefon zatwierdzane były transakcje. W protokole przesłuchania zawarty jest także zapis o treści „Chcę skorzystać z instytucji dobrowolnego poddania się karze i przyjmuję karę zaproponowaną przez panią M. P.” (czyli przez prokuratora). Do protokołu tegoż przesłuchania dołączono sporządzone techniką komputerową, opatrzone tą samą datą i podpisane przez oskarżonego pisemne „Oświadczenie”, stanowiące wniosek o wydanie wyroku skazującego bez przeprowadzenia

rozprawy. Dokument ten zawiera propozycję: orzeczenia kar jednostkowych ograniczenia wolności, przy zastosowaniu art. 37a kk, za każdy z szesnastu zarzucanych mu czynów, kary łącznej w wymiarze 2 lat ograniczenia wolności oraz środków kompensacyjnych w postaci zobowiązania do naprawienia szkody wynikającej ze wszystkich szesnastu czynów. W dniu 30 czerwca 2021r. Prokurator Rejonowy w D. skierował do Sądu Rejonowego w D. akt oskarżenia przeciwko Ł. G. (2) wraz z wnioskiem złożonym na podstawie art. 335 § 2 kpk, przy czym wniosek ten jest niekompletny. Wniosek sporządzony przez prokuratora w trybie art. 355 § 2 kpk, czy to przez roztargnienie, czy nieuwagę, czy też w wyniku tzw. „obróbki komputerowej” nie zawiera środkowej części, a mianowicie nie zawiera propozycji kar jednostkowych od czynu XIII aż po czyn XVI ani też kary łącznej, ani też środków kompensacyjnych w związku z czynami zarzucanymi w pkt od I do III, a które to elementy były w powyższym „Oświadczeniu”. Z przyczyn zatem całkowicie niezależnych od oskarżonego, dołączony do aktu oskarżenia wniosek złożony w trybie art. 335 § 2 kpk obarczony był ewidentnymi wadami. Sąd Rejonowy postanowieniem z dnia 08 lipca 2021r. w punkcie I nie uwzględnił wniosku prokuratora o wydanie wyroku bez przeprowadzania rozprawy, zaś w punkcie II skierował sprawę na posiedzenie w przedmiocie wydania wyroku nakazowego. W pisemnym uzasadnieniu tegoż orzeczenia sąd wskazał, że wniosek nie może być uwzględniony, gdyż „oskarżyciel publiczny wadliwie sformułował wniosek, albowiem wniósł o

orzeczenie kar jednostkowych za pierwsze dwanaście przestępstw wymienionych w akcie oskarżenia. Brak jest zatem rozstrzygnięcia o czterech ostatnich przestępstwach oraz o karze łącznej. W tym zakresie zresztą treść wniosku prokuratora istotnie odbiega od uzgodnień z oskarżonym”, a ponadto „Czyny zarzucane Ł. G. (2), a zakwalifikowane przez prokuratora jako występki z art. 286 § 1 kk w zw. z art. 64 § 1 kk w istocie popełnione zostały w warunkach ciągu przestępstw, brak jest zatem jakichkolwiek podstaw do orzekania za nie, jak chce tego oskarżyciel, kar jednostkowych, ponieważ zasady wymiaru kary w takim przypadku określone zostały w art. 91 § 1 kk”. Co istotne, sąd wymienił tylko te dwie przyczyny nieuwzględnienia wniosku, nie wspominając, że zarówno zaproponowany rodzaj kary jak i jej wymiar choćby z uwagi na jej rażącą niewspółmierność w sensie łagodności jest nie do zaakceptowania. Odpis tegoż postanowienie doręczono oskarżonemu, który był osadzony w Zakładzie Karnym. Wbrew rozstrzygnięciu zawartemu w punkcie II postanowienia z dnia 08 lipca 2021r. sprawy nie skierowano na posiedzenie w przedmiocie wydania wyroku nakazowego, ale skierowane na rozprawę, której termin wyznaczono na dzień 10 listopada 2021r. Zawiadomienie o terminie rozprawy wraz z odpisem aktu oskarżenia doręczono oskarżonemu w dniu 22 września 2021r. Wbrew jednak obowiązkowi wynikającemu z treści art. 338 § 1 i § 2 kpk, doręczając oskarżonemu odpis aktu oskarżenia nie wezwano go do składania wniosków dowodowych w terminie 7 dni od daty doręczenia aktu oskarżenia (§

1), ani też nie pouczone o prawie wniesienia, w terminie 7 dni od doręczenia mu aktu oskarżenia, pisemnej odpowiedzi na akt oskarżenia (§ 2). Oskarżony otrzymawszy sprzeczne informacje co do wyznaczenia rozprawy i posiedzenia w przedmiocie wydania wyroku nakazowego, pismem z dnia 23 września 2021r. zwrócił się do sądu o wyjaśnienie, czy „Sąd będzie prowadził proces w przedmiotowej sprawie czy też zostanie wydany wyrok nakazowy i wymierzona zostanie kara taka która została uzgodniona z Prokuratorem Prokuratury Rejonowej w D.” (k. 681). Oskarżonemu udzielono informacji, iż „został wyznaczony termin rozprawy na dzień 10.11.2021r, o godz. 08.30. W tej sprawie nie zostanie wydany wyrok nakazowy” (k. 683). Nie udzielono zatem oskarżonemu informacji, że zaproponowana we wniosku złożonym w trybie art. 335 § 2 kpk kara uzgodniona przez niego z prokuratorem, już nie obowiązuje. Wobec treści uzasadnienia postanowienia z dnia 08 lipca 2021r i powyższej informacji, nie można zatem skutecznie podważyć zasadności przekonania po stronie oskarżonego, iż pomimo nie uwzględnienia wniosku, kara tego rodzaju i w tym wymiarze zostanie jednak orzeczona w innym trybie, w tym w wyroku nakazowym, czy po przeprowadzeniu rozprawy, tym bardziej, że nie jest on prawnikiem i nie korzystał z pomocy prawnej fachowego obrońcy. To przekonanie, jak wskazał oskarżony w apelacji, było przyczyną jego rezygnacji ze zgłoszenia żądania doprowadzenia go na termin rozprawy i kwestionowania zasadności oskarżenia pomimo ewidentnej wadliwości choćby

zarzutów zawartych w pkt XI i XIV (już w wyjaśnieniach złożonych w postępowaniu przygotowawczych podniósł, że tych pożyczek on nie zawarł przez internet i nie wykorzystał danych osobowych D. C. (1) bez jej zgody i wiedzy, ale umowy te zawarła osobiście D. C. (1) i podpisała je w punkcie w D.) oraz wadliwości pozostałych zarzutów (wyjaśnił, że W. C. (2) miała świadomość zawarcia pozostałych umów pożyczek, gdyż przelewy przechodziły przez jej konto i były zatwierdzane z jej telefonu, a tym samym nie wykorzystał jej danych bez jej zgody i wiedzy). W tym okolicznościach Ł. G. (1) uznał swoją obecność na rozprawie za niecelową, skoro w jego przekonaniu miał zapaść wyrok wymierzający mu karę uzgodnioną z prokuratorem. Na wyznaczonym rozprawy terminie rozprawy w dniu 10 listopada 2021r., sąd przesłuchał stawiających świadków, tj. W. C. (1) i D. C. (1) oraz dwóch świadków odnośnie czynu XVI – K. S. i K. G.. Na rozprawę pomimo wezwania nie stawili się pozostali świadkowie, w tym wszyscy przedstawiciele pokrzywdzonych podmiotów, przy czym część z nich złożyła wnioski o przesłuchanie ich przez sądy wezwane, mające siedzibę w ich miejscu zamieszkania. Sąd orzekający wykazał się niekonsekwencją albowiem pomimo, że dostrzegając konieczność bezpośredniego przesłuchania świadków, w tym przede wszystkim przedstawicieli pokrzywdzonych firm wzywając ich na rozprawę i pomimo, że niektórzy złożyli wnioski o odebranie od nich zeznań w drodze pomocy prawnej – odczytał ich zeznania w trybie art. 392 § 1 kpk, uznał za ujawniony pozostały nieosobowy materiał dowodowy zgromadzony w

aktach sprawy, zamknął przewód sądowy i do dnia 18 listopada 2021r. odroczył wydanie wyroku, mocą którego skazał Ł. G. (1) na karę 3 lat pozbawienia wolności za ciąg przestępstw z art. 286 § 1 kk w zw. z art. 64 § 1 kk i karę 6 miesięcy pozbawienia wolności za czyn z art. 284 § 1 kk w z w. z art. 64 § 1 kk oraz wymierzył karę łączną 3 lat i 2 miesięcy pozbawienia wolności i orzekł środki kompensacyjne. Sąd meriti przypisał oskarżonemu wszystkie czyny w kształcie zaproponowanym w opisach zarzutów ujętych w akcie oskarżenia, dokonując jedynie korekty w zakresie kwot szkody, podmiotu pokrzywdzonego i daty popełnienia.

Analiza sposobu procedowania w poddanej kontroli sprawie nakazuje stwierdzić, że tak przeprowadzonego postępowania nie można uznać za spełniającego standardy rzetelnego procesu.

Po pierwsze, jak wskazano powyżej, z przyczyn całkowicie niezależnych od oskarżonego, dołączony do aktu oskarżenia wniosek złożony w trybie art. 335 § 2 kpk obarczony był ewidentnymi wadami. Oskarżonego nie pouczone jednoznacznie, że także propozycja kary zawarta w wadliwym wniosku złożonym w trybie art. 335 § 2 kpk nie obowiązuje. Wobec treści uzasadnienia postanowienia z dnia 08 lipca 2021r i udzielonej mu informacji, nie można zatem skutecznie podważyć zasadności przekonania po stronie oskarżonego, iż pomimo nieuwzględnienia wniosku, kara tego rodzaju i w tym wymiarze zostanie jednak orzeczona w innym trybie, w tym w wyroku nakazowym, czy po przeprowadzeniu rozprawy,

tym bardziej, że nie jest on prawnikiem i nie korzystał z pomocy prawnej fachowego obrońcy. To przekonanie, jak wskazał oskarżony w apelacji, było przyczyną jego rezygnacji ze zgłoszenia żądania doprowadzenia go na termin rozprawy i kwestionowania zasadności oskarżenia pomimo ewidentnej wadliwości choćby zarzutów zawartych w pkt XI i XIV (już w wyjaśnieniach złożonych w postępowaniu przygotowawczym podniósł, że tych pożyczek on nie zawarł przez internet i nie wykorzystał danych osobowych D. C. (1) bez jej zgody i wiedzy, ale umowy te zawarła osobiście D. C. (1) i podpisała je w punkcie w D.) oraz wadliwości pozostałych zarzutów (wyjaśnił, że W. C. (2) miała świadomość zawarcia pozostałych umów pożyczek, gdyż każdorazowo przelewy przechodziły przez konto i były zatwierdzane z jej telefonu, a tym samym nie wykorzystał jej danych bez jej zgody i wiedzy).

Po wtóre, brak jest podstaw do odparcia podniesionego w apelacji zarzutu naruszenia zasady prawa do obrony oskarżonego, która jest jedną z naczelných zasad procesu karnego. Wypada przypomnieć, że artykuł 6 kpk przewiduje prawo do obrony w sensie materialnym, rozumiane jako prawo do przeciwstawienia się tezie oskarżenia, w tym poprzez prawo do składania wniosków dowodowych, jak i prawo do obrony w sensie formalnym, rozumiane jako prawo do korzystania z pomocy obrońcy. Do uprawnień oskarżonego, w ramach realizacji prawa do obrony, należy prawo do rzetelnego procesu, w tym m.in prawo do składania wniosków dowodowych, prawo do zajęcia stanowiska w każdej kwestii dowodowej, czy niezaskakiwania zmianą kwalifikacji

prawnej czynu w wyroku w stosunku do wskazanej w akcie oskarżenia. Godzi się podkreślić, że prawo do składania wniosków dowodowych jest wyrazem realizacji prawa oskarżonego do obrony, zagwarantowanym w postępowaniu karnym. Zasada prawa do obrony została podniesiona do rangi zasady konstytucyjnej (art. 42 ust. 2 Konstytucji RP), nadto znajduje swoje miejsce w traktatach międzynarodowych regulujących zagadnienia prawa człowieka (art. 6 ust. 3 lit.c EKPCz). Naruszenia powyższej zasady należy upatrywać w niewywiązaniu się przez sąd przy doręczeniu aktu oskarżenia z, nałożonego przepisem art. 338 § 1 i § 2 kpk, obowiązku wezwania oskarżonego do składania wniosków dowodowych w terminie 7 dni od daty doręczenia aktu oskarżenia (§ 1) oraz pouczenia o prawie wniesienia, w terminie 7 dni od doręczenia mu aktu oskarżenia, pisemnej odpowiedzi na akt oskarżenia (§ 2). Z art. 338 § 1 i § 2 kpk wprost wynika, że do przesłanego aktu oskarżenia należy dołączyć stosowne pouczenia, które wymienia tenże przepis. Doręczając oskarżonemu akt oskarżenia, należy zatem pouczyć go m.in. o prawie do złożenia w terminie 7 dni od doręczenia aktu oskarżenia wniosków dowodowych oraz o prawie do wniesienia w terminie 7 dni od doręczenia aktu oskarżenia pisemnej odpowiedzi na akt oskarżenia. Normę art. 338 § 1 kpk należy po wejściu w życie nowelizacji z 2019 r. odczytać w powiązaniu z pkt 6 dodanym do art. 170 § 1 kpk. Przepis ten stanowi, że wniosek dowodowy podlega oddaleniu, gdy został złożony po zakreślonym przez organ procesowy terminie, o którym strona składająca wniosek została zawiadomiona. Obecnie więc termin

wskazany w art. 338 § 1 kpk ma charakter prekluzyjny, co oznacza, że wnioski dowodowe zgłaszane po wyznaczonym terminie 7 dni od doręczenia odpisu aktu oskarżenia oskarżonemu bądź w ogóle złożone już na rozprawie mogą być z tego powodu oddalane. Pouczenia, jakich zobowiązany jest dokonać organ procesowy, mają zapewnić stronie minimum niezbędnych informacji dotyczących toczącego się postępowania. Warto przypomnieć, iż zgodnie z art. 16 kpk na organie prowadzącym postępowanie ciąży prawny obowiązek pouczenia uczestników postępowania o ciążących na nich obowiązkach i przysługujących im uprawnieniach. Znamienne jest, iż brak takiego pouczenia lub mylne pouczenie nie może wywoływać ujemnych skutków procesowych dla uczestnika postępowania lub innej osoby, której to dotyczy. Nowelizacje Kodeksu postępowania karnego z 2013, 2015 oraz 2016 r., a także z 2019 r. wskazują, że ustawodawca coraz większą wagę przywiązuje do informowania uczestników postępowania karnego o ich prawach. Jest to wynikiem implementowania dyrektyw unijnych, a także uwzględnienia poglądów doktryny oraz orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka dotyczącego realizacji prawa do rzetelnego procesu (zob. szerzej na temat prawa oskarżonego do pouczeń w procesie karnym D. Czerniak, Prawo oskarżonego do informacji..., s. 651–658). Jak podkreśla Sąd Najwyższy, doręczenie aktu oskarżenia nie jest czynnością tylko techniczną, gdyż wiąże się z określonymi uprawnieniami osoby, której postawiono zarzuty, tj. do składania wniosków dowodowych i wniesienia

odpowiedzi na akt oskarżenia. Uprawnienia te są związane z fundamentalnym prawem każdej osoby oskarżonej o popełnienie przestępstwa – prawem do obrony. Osoba ta, aby móc zrealizować te uprawnienia, musi wiedzieć, o co jest oskarżona, jakiego zdarzenia faktycznego dotyczą stawiane jej zarzuty (postanowienie SN z 13.11.2003 r., WK 19/03, LEX nr 152091). Jeżeli zatem, doręczając oskarżonemu akt oskarżenia, oskarżony nie zostanie wezwany do złożenia w terminie 7 dni wniosków dowodowych, a taka sytuacja miała miejsce w niniejszej sprawie, to okoliczność taka nie może spowodować dla oskarżonego ujemnych skutków procesowych.

Po trzecie, jak podniósł apelujący, tylko w wyniku niepoinformowania go, że także kara uzgodniona z prokuratorem w ogóle nie zostanie, choćby z powodu jej rażącej niewspółmierności, uwzględniona w żadnym trybie (np. w wyniku uwzględniania zmodyfikowanego wniosku złożonego na podstawie 387 kpk lub w wyroku po przeprowadzeniu postępowania dowodowego) oraz wobec niepouczenia go o prawie złożenia wniosków dowodowych, nie podjął działań mających na celu przeciwstawienie się tezom oskarżenia, będąc przekonany, że kara uzgodniona z prokuratorem zostanie ostatecznie wobec niego orzeczona. Oskarżony podkreślał, że gdyby został prawidłowo i wyraźnie poinformowany, że kara uzgodniona z prokuratorem nie zostanie wobec niego orzeczona w żadnym trybie oraz gdyby został pouczony o przysługujących mu uprawnieniach, to podjąłby obronę i złożyłby wnioski dowodowe takiej treści jak w apelacji. Przede

wszystkim wnioskami dowodowymi wskazanymi w apelacji zmierzałby do wykazania niezasadności zarzutów opisanych w akcie oskarżenia, podnosząc iż pieniądze z pożyczek, zgodnie z ich celem zostały przeznaczone na koszty termomodernizacji nieruchomości stanowiącej własność D. i J. C. oraz na spłatę zobowiązań D. C. (1) w (...) i (...), a ponadto zobowiązania te zostały już spłacone, a zatem nie zaistniała szkoda. Co istotne, oskarżony składając już wyjaśnienia w postępowaniu przygotowawczym podał, że W. C. (2) miała świadomość zaciągania pożyczek przez internet, gdyż każdorazowo przelewy przechodziły przez jej konto i były zatwierdzane z jej telefonu. Okoliczność tę potwierdziła na rozprawie W. C. (1) zeznając, że „(...) w sumie oprócz pożyczek w S. i T. wiedziałam o pożyczkach z M., E., (...) i A. – ja nie potrafię nawet określić, ile dokładnie pożyczek zostało przelanych przez moje konto w banku (...). W każdym razie przelewy każdorazowo zatwierdzałam ja (...)”. Apelujący podniósł także, że z kolei wnioskiem dowodowym wskazanym w punkcie 3 apelacji podważyłby słuszność zarzutu opisanego w punkcie XVI aktu oskarżenia, zaś wnioskami dowodowymi wskazanymi w punktach 1,2 i 5 apelacji zmierzałby do wykazania niezasadności zarzutów opisanych w punktach XI i XIV aktu oskarżenia. Już w wyjaśnieniach złożonych w postępowaniu przygotowawczym podkreślał, iż wbrew opisowi zarzucanych mu czynów, umowa pożyczki z (...) sp. z.o.o. (pkt XI aktu oskarżenia) oraz umowa pożyczki z S. (pkt XIV aktu oskarżenia) nie zostały zawarte przez niego przez internet i nie wykorzystał danych osobowych D. C. (1) bez

jej zgody i wiedzy, ale obie te umowy zawarła osobiście D. C. (1) i podpisała je w punkcie w D., a które to okoliczności w całości potwierdziła w swoich zeznaniach D. C. (1). Okoliczności te wynikają także z pozostałego zgromadzonego materiału w postaci dołączonych umów podpisanych przez D. C. (1), z zeznań W. C. (1) oraz z odczytanych w trybie art. 392 § 1 kpk zeznań M. M.. Nie przesłuchano natomiast pośrednika M. J., przy udziale którego doszło do zawarcia obu umów z D. C. (1). Co nader istotne, ustalenia odpowiadające wyjaśnieniom oskarżonego i powyższym dowodom, poczynił w pisemnym motywach wyroku sąd orzekający stwierdzając, że „(...) zaciągnięcie przez D. C. (1) kolejnych zobowiązań na łączną kwotę 12.700 zł z przeznaczeniem na spłatę kredytu w (...), w tym pożyczki o numerze (...) na kwotę 5.000 złotych z (...) Finanse sp. z o.o. z siedzibą we W. w punkcie pośrednictwa kredytowego M.J.(...), (...) przelanie przez W. C. (1) środków z pożyczek zawartych przez jej matkę w dniu 06 listopada 2019 roku, w tym pożyczki o numerze (...) na kwotę 5.000 złotych zawartej z (...) Finanse sp. z o.o. z si (...) na rachunek, którym dysponował Ł. G. (1) (...)” – str. 36 -37; „(...) zaciągnięcie przez D. C. (1) kolejnych zobowiązań z przeznaczeniem na spłatę kredytu w (...), w tym pożyczki o numerze (...) na kwotę 7.700 złotych ze (...) sp. z o.o. z siedzibą w W. w punkcie pośrednictwa kredytowego M. J. (...), (...) przelanie przez W. C. (1) środków z pożyczek zawartych przez jej matkę w dniu 06 listopada 2019 roku, w tym pożyczki o numerze (...) na kwotę 7.700 złotych ze (...) sp. z o.o. z siedzibą w W. na rachunek, którym dysponował Ł. G. (1) (...)” – str. 47; „(...) Uznać należy, iż

zachowania Ł. G. (1) opisane przez oskarżyciela publicznego w pkt I-XV aktu oskarżenia spełniają kryteria oszustwa. Po pierwsze zważyć należy, iż umowy o pożyczki (poza umowami zawartymi w listopada 2019 roku na nazwisko D. C. (1) z (...) sp. z o.o. – zarzut z pkt XI oraz ze S..pl – zarzut z pkt XIV) zawarte zostały przez Ł. G. (1) na nazwiska D. C. (1) i W. C. (1) bez ich wiedzy (...), (...) Analogicznie wyglądało to w przypadku umów zawartych w dniu 06 listopada 2019 roku z (...) sp. z o.o. oraz ze S..pl przez D. C. (1) w punkcie (...) w D.. Umowy te, za namową Ł. G. (1), własnoręcznie podpisała D. C. (1), choć ich faktyczną stroną był Ł. G. (1), który tak zmanipulował W. C. (1) i jej matkę, że te praktycznie zaraz po jego uzyskaniu, przelały mu kapitał pochodzący z obu pożyczek. Pieniądze te, jak twierdził oskarżony, służyć miały spłacie zobowiązań posiadanych przez D. C. (1). W rzeczywistości zaś rozdysponowane zostały przez Ł. G. (1) (...)” – str. 71 uzasadnienia. Z kolei w zaskarżonym wyroku, sąd orzekający bezkrytycznie przypisał oskarżonemu popełnienie obu tych czynów w postaci zarzucanej w akcie oskarżenia, a mianowicie polegających na tym, że w dniu 6 listopada 2019 r. ze skutkiem w m. (...), gm. P., pow. (...), woj. (...), działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej doprowadził oba te podmioty do niekorzystnego rozporządzenia mieniem własnym w postaci pieniędzy podczas zawierania za pośrednictwem internetu umów pożyczek w ten sposób, że posłużył się bez zgody i wiedzy D. C. (1) jej danymi osobowymi, wprowadził w błąd te podmioty co do tożsamości osoby pożyczkobiorcy oraz możliwości i zamiaru wywiązania się z

zawartych umów pożyczek. Tym samym, sąd orzekający doprowadził do wewnętrznej sprzeczności między częścią rozstrzygającą (dyspozytywną, sentencją) a uzasadnieniem, naruszając przepisy prawa procesowego, a przede wszystkim art. 413 § 1 pkt 5 kpk oraz § 2 pkt 1 kpk i art. 424 § 1 kpk. Analiza zakwestionowanych rozstrzygnięć oraz jego pisemnych motywów, bezsprzecznie potwierdziła naruszenie przez sąd meriti powyższych norm postępowania. Sąd I instancji doprowadził do sprzeczności między częścią rozstrzygającą (dyspozytywną, sentencją), a uzasadnieniem, co w efekcie uniemożliwia Sądowi Okręgowemu kontrolę zasadności i prawidłowości orzeczenia oraz wydanie orzeczenia reformatoryjnego. Godzi się przypomnieć, że sąd odwoławczy kontrolując poprawność wydanego przez Sąd I instancji wyroku, przede wszystkim dokonuje oceny prawidłowości przyjętych ustaleń faktycznych i przeprowadzonej analizy materiału dowodowego zawartych w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku. Uzasadnienie takie stanowi bowiem integralną część orzeczenia i pełni niezmiernie istotną rolę jako źródło informacji dla stron, dla których motywy jakimi kierował się Sąd wydając zaskarżony wyrok, mogą mieć zasadnicze znaczenie przy podejmowaniu decyzji w przedmiocie poddania go kontroli instancyjnej. Winno ono odzwierciedlać przebieg rozumowania Sądu, proces myślowy, który doprowadził do rozstrzygnięć zawartych w wyroku. Podobnie jak rozumowanie Sądu uzasadnienie musi być logiczne, pozbawione luk i sprzeczności. Stosownie do przepisu art.

424 k.p.k. każde uzasadnienie wyroku powinno zawierać: ustalenie podstawy faktycznej wyroku, wskazanie na jakich dowodach sąd oparł ustalenia faktyczne i dlaczego nie uznał dowodów przeciwnych, wyjaśnienie podstawy prawnej wyroku oraz przytoczenie okoliczności, które Sąd miał na uwadze przy wymiarze kary oraz zastosowanych środków tak probacyjnych jak i karnych. Uzasadnienie wyroku ma dać wyczerpującą i logiczną odpowiedź na pytanie dlaczego taki właśnie a nie inny wyrok został wydany. Uzasadnienie wyroku stanowi dokument o charakterze sprawozdawczym, powinno więc polegać na przedstawieniu w sposób uporządkowany wyników narady z dokładnym wskazaniem jeśli chodzi o podstawę faktyczną wyroku - tego co sąd uznał za udowodnione, jak ocenił poszczególne dowody i dlaczego oparł się na jednych, odrzucając inne. W uzasadnieniu wyroku musi być przedstawiony tok rozumowania Sądu i to w taki sposób, żeby można było skontrolować słuszność tego rozumowania i jego zgodność z materiałem dowodowym. Sąd Najwyższy wielokrotnie dał wyraz stanowisku, że uzasadnienie wyroku obarczone tego rodzaju brakami oraz pozostające w sprzeczności z wyrokiem musi skutkować uchYLENIEM wyroku, albowiem nie daje możliwości przeprowadzenia kontroli odwoławczej co do prawidłowości postępowania i rozumowania Sądu I Instancji (por. II AKa 304/98 OSA 1999/7-8/54, wyrok SN II KKN 159/96, Prok.i Pr. 1998/2/7, wyrok SN I KR 120/84, OSNPG 1984/12/115, wyrok SN II KR 337/81, OSNPG 1983/2/22, wyrok SN II KR 54/81 OSNPG 1981/12/139, wyrok SNIIIKR50/79

OSNPG 1979/10/140). Należy także podkreślić, że ustawa wiąże skutki prawne wyłącznie z prawomocnym rozstrzygnięciem, a zwłaszcza z wyrokiem (art. 8 § 2 kpk, art. 11 kpk). W razie zaś sprzeczności w ramach części rozstrzygającej wyroku (części dyspozytywnej albo sentencji, odpowiadającej wymogom określonym w art. 413 §1 pkt. 5 i 6 kpk oraz w wypadku wyroku skazującego – w § 2 tego przepisu) nie można ustalić jaka była rzeczywista wola sądu. Z kolei w razie sprzeczności między częścią wstępną tego wyroku (komparycją odpowiadającą wymogom określonym w art. 413 §1 pkt. 1-4 kpk), a częścią rozstrzygającą oraz pomiędzy tą ostatnią częścią a uzasadnieniem wyroku, decydujące znaczenie ma część rozstrzygającą wyroku (por. wyrok SN z dnia 06.05.2002r. VKK 11/02, wyrok SN z dnia 14.01.2000, VKKN 531/99). W niniejszej sprawie Sąd Rejonowy, odnośnie kluczowej kwestii – istotnej z punktu widzenia zakresu odpowiedzialności karnej oskarżonego za czyny zarzucanemu w pkt XI i XIV - w uzasadnieniu poczynił całkowicie odmienne i zarazem znacznie korzystniejsze ustalenia, niżli te przyjęte w sentencji orzeczenia. Wyszczególnione przez apelującego sprzeczności dotyczą czynności sprawczych istotnych dla ustalenia zrealizowania znamion czynów z art. 286 § 1 kk. W opisach czynów przypisanych w wyroku, sąd orzekający, w ślad za aktem oskarżenia, przyjął, iż oskarżony doprowadził instytucje finansowe do niekorzystnego rozporządzenia swoim mieniem w ten sposób, że zawarł obie umowy pożyczek przez internet i posłużył się danymi osobowymi D. C. (1) bez jej wiedzy i zgody, zaś w pisemnym

uzasadnieniu ustalił, iż to D. C. (1) w punkcie pośrednictwa kredytowego M. J. osobiście zaciągnęła oba zobowiązania z przeznaczeniem na spłatę kredytu w Spółdzielczej Kasie Oszczędnościowo - Kredytowej im. S., zaś W. C. (1) przelała środki z tych pożyczek zawartych przez jej matkę w dniu 06 listopada 2019 roku na rachunek, którym dysponował Ł. G. (1). Naruszenie wskazanych przepisów postępowania sprowadza się zatem do zasadniczej sprzeczności tkwiącej między treścią sentencji tegoż wyroku, skazującego Ł. G. (1) za czyny z art. 286 § 1 kk, a motywacyjną jego częścią, w której wskazano, iż to nie on zawarł obie te umowy przez internet i tym samym z oczywistych względów nie posłużył się danymi osobowymi D. C. (1) bez jej wiedzy i zgody, ale obie umowy zawarła osobiście D. C. (1) w punkcie pośrednictwa kredytowego M. J.. W zaprezentowanych okolicznościach brak jest jednocześnie podstaw do stwierdzenia, że omawianą sprzeczność spowodował wyłącznie brak dokładności czy też roztargnienie sądu przy redagowaniu orzeczenia oraz sporządzaniu pisemnego uzasadnienia i nie miała ona wpływu na treść zaskarżonego wyroku. Tego rodzaju uchybienie uznać należy za rażącą obrazę przepisów prawa procesowego w postaci art. 413 § 1 pkt 5 i § 2 pkt. 1 kpk i art. 424 § 1 kpk, która – jak to podkreślał w tego rodzaju sytuacjach Sąd Najwyższy – mogła mieć wpływ na treść wyroku w zakresie istoty odpowiedzialności karnej oskarżonego. Rażący charakter wskazanego naruszenia jest oczywisty, nie sposób przecież zaakceptować orzeczenia, które wbrew gwarancyjnej funkcji przytoczonego przepisu prawa nie daje się jednoznacznie

odczytać. Wprawdzie, w razie istnienia między wyrokiem a uzasadnieniem sprzeczności, decydujące znaczenie ma treść ogłoszonego rozstrzygnięcia, jednakże „umotywowanie” nie podjęcia przez oskarżonego czynności sprawczych, wbrew treści sentencji wyroku, powoduje niepewność co do tego, czy do błędu doszło istotnie przy sporządzaniu uzasadnienia, czy też nie doszło doń przy wyrokowaniu. Obarczone tego rodzaju niepewnością orzeczenie ostać się nie może” (por. wyrok SN z dnia 14 stycznia 2000 roku, V KKN 531/99, LEX nr 50936, wyrok z dnia 06 maja 2002 roku, V KK 11/02, LEX nr 53911). Jednocześnie nie może budzić wątpliwości, że stwierdzone uchybienie mogło mieć istotny wpływ na treść orzeczenia, skoro rozważania dotyczą istoty sprawstwa oskarżonego w popełnieniu zarzucanych mu czynów. Wyprowadzony przez Sąd I instancji wniosek co do winy oskarżonego w popełnieniu przypisanych mu czynów, należy uznać za przedwczesny albowiem postępowanie przeprowadzone przez tenże sąd dotknięte jest istotnymi wadami natury procesowej, a tym samym nie sposób jednoznacznie wykluczyć – wskazywanej przez skarżącego - alternatywy, że gdyby nie doszło do wystąpienia stwierdzonych uchybień, to ocena wszystkich dostępnych dowodów dokonana w sposób kompleksowy i prawidłowy byłaby zgoła odmienna.

Po czwarte, sąd dopuścił się nadto naruszenia przepisu prawa procesowego, a mianowicie art. 392 § 1 kpk. Analiza zakwestionowanego rozstrzygnięcia oraz decyzji procesowych podjętych przez sąd meriti, a utrwalonych

w protokole odzwierciedlającym przebieg rozprawy, bezsprzecznie potwierdziła naruszenie przez Sąd Rejonowy powyższej normy postępowania. Stosownie do treści art. 392 § 1 kpk sąd może odczytać na rozprawie głównej protokoły przesłuchania świadka i oskarżonych, sporządzone w postępowaniu przygotowawczym lub przed sądem albo w innym postępowaniu przewidzianym przez ustawę, gdy bezpośrednio przeprowadzenie dowodu nie jest niezbędne, a żadna z obecnych stron temu się nie sprzeciwia. Unormowanie zawarte w tym przepisie stanowi odstępstwo od podstawowej w polskim procesie karnym zasady bezpośredniości, zgodnie z którą orzekający w sprawie sąd zobowiązany jest opierać ustalenia faktyczne na dowodach bezpośrednio przeprowadzonych w czasie rozprawy, czyli w sposób pozwalający na bezpośrednio zetknięcie się z tymi dowodami. Bezpośrednie przeprowadzenie dowodu przez sąd orzekający ma nader istotne znaczenie dla prawidłowej oceny dowodu, dokonania trafnych ustaleń faktycznych oraz dla poszanowania zasady bezpośredniości. Przepis art. 392 § 1 kpk ma charakter wyjątkowy, w konsekwencji winien być interpretowany ściśle, a zatem może być stosowany tylko wówczas gdy zaistnieje określona w nim przesłanka i gdy nie koliduje z interesem dochodzenia prawdy. Warunkiem dopuszczalności korzystania z art. 392 kpk jest więc wystąpienie sytuacji polegającej na tym, że „bezpośrednie przeprowadzenie dowodu nie jest niezbędne”. Zgodnie z utrwaloną wykładnią powyższego pojęcia, dokonaną przez Sąd Najwyższy, jeszcze w czasie

obowiązki art. 338 dkpk, przesłanka ta dotyczy dowodów, które „służą ustaleniu okoliczności nie zasadniczych, lecz drugorzędnych”, takich, które „nie dotyczą okoliczności o doniosłym znaczeniu”, które „nie pozostają (...) w wyraźnej sprzeczności z innymi dowodami” lub „w oczywistej sprzeczności z wyjaśnieniami oskarżonego”, a przy tym są „konsekwentne i uzupełniające, a nie (...) o dość zasadniczym znaczeniu dla sprawy” (zob. wyrok SN z dnia 1.12.1994r. , III KRN 120/94, OSNKW 1995/1-2/8; wyrok SN z dnia 28 sierpnia 1979, Rw 793/70, OSNKW 1/1971, poz. 12 oraz z 19 lutego 1974 r., Rw 58/74, Biul.IWSN 2/1974, poz. 2 i z 14 kwietnia 1973 r., V KRN 90/73, OSKNW 11/1973, poz. 145, a także A. Kaftal, Glosa, WPP 3/1971; T. Grzegorzczak, Odstępstwa od zasady bezpośredniości w k.p.k. , NP 7-8/1973, s. 1042-1044, S. Mendyka, Przegląd orzecznictwa SN, WPP 4/1974, s. 523). Stąd też wyrażano w doktrynie i orzecznictwie Sądu Najwyższego - aktualny i dziś na gruncie art. 392 kpk - pogląd, że bezpośrednio przeprowadzenie dowodu nie jest niezbędne, jeżeli dowód taki spełnia jednocześnie (koniunkcyjnie) następujące warunki: a) nie ma on zasadniczego znaczenia dla sprawy, b) nie pozostaje w zasadniczej sprzeczności z innymi dowodami, c) jest także wewnętrznie niesprzeczny (zob. np. T. Grzegorzczak, Odczytywanie..., s. 101; postanowienie SN z dnia 4.05.2007r., WZ 13/07, OSNwSK 2007/1/991; wyrok SN z dnia 6.10.2006r., III KK 42/06, LEX nr 202225; wyrok SA w Katowicach z dnia 20.10.2005r. II AKa 355/05, Prok.i Pr.-wkł. 2006/7-8/33). Pierwszy z tych warunków można

uznać za spełniony, gdy dowód nie ma zasadniczego znaczenia dla rozstrzygnięcia o przedmiocie procesu lub takiegoż wpływu na ustalenie istnienia lub nieistnienia okoliczności istotnych dla takiego rozstrzygnięcia. Zaznaczyć należy, że art. 392 kpk nie może w żadnym wypadku służyć obchodzeniu zakazów, jakie płyną z art. 186 kpk, art. 389 kpk i art. 391 kpk. W warunkach zaś gdy dowód z przesłuchania świadka ma zasadnicze znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy, a zarazem nie zachodzi jedna z przyczyn wymienionych w art. 391 § 1 kpk, skorzystanie przez sąd z formalnych uprawnień, wynikających z art. 392 kpk, należy uznać za niedopuszczalne, obrażające zasady ustności i bezpośredniości procesu, z reguły w stopniu rażącym, co mogło mieć wpływ na treść orzeczenia w rozumieniu art. 438 pkt 2 kpk (por. SN III KRN 120/94, OSNKW 1995, nr 1, poz. 8, SN I KR 196/72, OSNPG 1973, nr 3, poz. 31). Relatywizując powyższe uwagi na grunt niniejszej sprawy, należy jednoznacznie stwierdzić, że w poddanej kontroli sprawie nie było żadnych podstaw do uznania, że bezpośrednie przeprowadzenie dowodu z zeznań wszystkich przedstawicieli pokrzywdzonych podmiotów nie jest niezbędne. Wręcz przeciwnie, w świetle okoliczności ujawnionych na rozprawie przed podjęciem postanowień w trybie art. 392 § 1 kpk – nader jasno rysowała się potrzeba bezpośredniego przesłuchania przedstawicieli pokrzywdzonych firm finansowych w toku przewodu sądowego, a tym samym niedopuszczalne było zastosowanie art. 392 § 1 kpk. Analiza dowodów zebranych w sprawie nie pozostawia bowiem żadnych wątpliwości co do

tego, że zeznania pokrzywdzonych dotyczą okoliczności o zasadniczym wręcz kluczowym znaczeniu dla zakresu odpowiedzialności karnej Ł. G. (1). Co istotne, sam sąd orzekający dostrzegł konieczność bezpośredniego przesłuchania wszystkich świadków, w tym przede wszystkim przedstawicieli pokrzywdzonych firm wzywając ich na rozprawę. Gdy jednak wezwani przedstawiciele pokrzywdzonych podmiotów nie stawili się na rozprawę, sąd meriti - pomimo wcześniejszego stanowiska o konieczności ich bezpośredniego przesłuchania i pomimo tego, że niektórzy z nich złożyli wnioski o odebranie od nich zeznań w drodze pomocy prawnej przez sądy wezwane, mające siedzibę w ich miejscu zamieszkania - odczytał ich zeznania w trybie art. 392 § 1 kpk. Zaaprobować należy pogląd wyrażony przez skarżącego, iż zachodziła konieczność bezpośredniego przeprowadzenia na rozprawie dowodu z zeznań przedstawicieli pokrzywdzonych podmiotów celem m.in. zweryfikowania jego stanowiska co do spłaty należności wynikających z umów pożyczek opisanych w zarzutach. Brak jest tym samym podstaw do odparcia lansowanej przez apelującego tezy, że zeznania przedstawicieli pokrzywdzonych mogą w istotny sposób determinować prawidłowość ustaleń stanu faktycznego istotnych dla zakresu jego odpowiedzialności karnej. Reasumując, w kontekście przedstawionych w niniejszym uzasadnieniu oraz w apelacji oskarżonego aspektów sprawy, przeprowadzenie, bezpośredniego dowodu z zeznań pokrzywdzonych, a nawet konfrontacji z oskarżonym - było konieczne, zwłaszcza że nie istniały przeszkody przewidziane

w art. 391 § 1 i 2 kpk uniemożliwiające przesłuchania wymienionych świadków. W przedstawionych warunkach korzystanie przez sąd z formalnych uprawnień, wynikających z art. 392 § 1 kpk należy potraktować za niedopuszczalne, obrażające zasady ustności i bezpośredniości procesu. Już tylko z tego powodu, sprawa w obecnym stanie, nie nadaje się do zajęcia merytorycznego stanowiska w instancji odwoławczej, gdyż została rozpoznana wadliwie i to w sposób mogący mieć wpływ na treść zaskarżonego wyroku.

Po piąte, sąd I instancji w ogóle nie przeprowadził dowodu z zeznań przedstawicieli pokrzywdzonych podmiotów wskazanych w punkcie XII aktu oskarżenia - (...) sp. z o.o. z siedzibą w W. i w punkcie XIII - (...) sp. z o.o. z siedzibą w W., ani żadnych innych świadków w związku z tymi czynami. Zeznania przedstawiciela tychże podmiotów - A. P. zostały bowiem dołączone do akt w ślad za aktem oskarżenia już wydaniu wyroku w niniejszej, a tym sam dowód ten nie został w żaden sposób ujawniony.

Po szóste, sąd naruszył także przepis art. 399 kpk, polegający na zaniechaniu uprzedzenia stron o możliwości zmiany kwalifikacji prawnej czynów zarzucanego oskarżonemu w punktach od I do XV aktu oskarżenia przez przyjęcie konstrukcji ciągu przestępstw, co miało wpływ na treść wyroku. W tym miejscu należy przybliżyć utrwaloną i powszechnie aprobowaną wykładnię powyższej normy postępowania. Przepis art. 399 kpk nakazuje uprzedzanie stron o każdej możliwej (rozważanej przez sąd) zmianie kwalifikacji prawnej w porównaniu z tą przyjętą w

akcie oskarżenia zawsze, gdy tylko możliwość taka się pojawi, bez względu na to, jakie to ma znaczenie dla interesów procesowych strony czy dla obrony oskarżonego (SN IV KK 436/07 i M. Cioczek, glosa aprobująca, St. Iur. Lub. 2009, t. XII, s. 281), a nie jedynie - jak w k.p.k. z 1969r. - "gdy ma to znaczenie dla stron, zwłaszcza dla obrony oskarżonego". W takiej sytuacji, sąd wskazuje kwalifikację prawną, jaka rysuje się na tle ujawnionych okoliczności (SN I KR 162/83, OSNKW 1984, nr 7-8, poz. 82) i choć nie jest zobowiązany do uzasadnienia wskazywanej kwalifikacji (SN RNw 2/84, OSNKW 1984, nr 11-12, poz. 115), to nie ma jednak przeszkód, by takie uzasadnienie zostało przedstawione przez przewodniczącego składu orzekającego, a nawet ujęte w protokole, co może przyczynić się do prawidłowego rozstrzygnięcia w sprawie. Wskazany w § 1 art. 399 kpk nakaz uprzedzenia przez sąd stron o możliwej zmianie kwalifikacji prawnej wiąże się z zasadą informacji prawnej, lojalności (art. 16 kpk), mającą na celu wyeliminowanie elementu zaskoczenia, który jednocześnie powoduje naruszenie nie tylko prawa oskarżonego do obrony, ale także narusza interes innych stron. Zmiana kwalifikacji prawnej to zmiana prawnego obrazu tego samego zdarzenia faktycznego, poza granice którego sąd nie wykracza. Obejmuje ona jednak zarówno zmianę przyjętej w akcie oskarżenia kwalifikacji na całkowicie inną, jak i uzupełnienie jej jeszcze o przepis inny niż wskazany w tym akcie. Zmiana kwalifikacji prawnej to także dokonanie istotnych zmian w opisie zarzucanego czynu. Nie ma natomiast znaczenia, czy ta nowa kwalifikacja ma być surowsza,

czy łagodniejsza dla oskarżonego. Uprzedzenie stron powinno polegać na wskazaniu kwalifikacji prawnej, której możliwość rysuje się na tle ujawnionych okoliczności. Do zupełnie wyjątkowych należy w praktyce sytuacja, gdy zmiana kwalifikacji prawnej czynu, w stosunku do treści aktu oskarżenia, nie ma znaczenia dla stron, a zwłaszcza dla oskarżonego i realizacji prawa do obrony przed wydaniem merytorycznego orzeczenia (SN II KRN 81/94, OSNKW 1994, nr 7-8, poz. 48). Pamiętać też trzeba, że niewywiązanie się przez sąd z procesowego obowiązku uprzedzenia o możliwości zmiany kwalifikacji prawnej czynu zawsze stanowi rażące naruszenie prawa procesowego, choć nie zawsze mogące mieć istotny wpływ na treść orzeczenia. Jeżeli taki wpływ mogło mieć, to wówczas zarzut obrazy prawa może stanowić podstawę apelacji i kasacji (SN V KKN 185/99, OSNKW 2002, nr 5-6, poz. 45; SN III KK 292/03, LEX nr 84463). Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy, należy uznać, że naruszenie przez Sąd Rejonowy wymienionego przepisu, uniemożliwiający stronom, w tym przede wszystkim oskarżonemu zajęcie stanowiska w przedmiocie możliwej zmiany kwalifikacji prawnej czynów zarzucanych oskarżonemu w pkt I – XV aktu oskarżenia (przypisanych w punkcie I wyroku), należy ocenić jako niewątpliwie mające wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia, skoro zmiana ta mogła mieć istotne znaczenie przede wszystkim obrony oskarżonego. Należy zaakcentować, że ratio legis przepisu art. 399 § 1 kk tkwi w wykluczeniu sytuacji, w których sąd zaskakuje strony swymi rozstrzygnięciami w

zakresie ocen prawnych, naruszając w ten sposób zasadę lojalności procesowej. Trzeba zaakcentować, że odwołując się do tej przesłanki, stanowiącej o istocie stosowania instytucji określonej w art. 399 § 1 kpk, w sprawie wystąpił właśnie ten element niełojalnego zaskoczenia strony rozstrzygnięciem sądu. Naruszenie prawa procesowego, którego dopuścił się sąd meriti, miało także istotny wpływ na treść zakwestionowanych rozstrzygnięć. Przyjęcie bowiem konstrukcji ciągu przestępstw z art. 91 § 1 kk sprawia, że obostrzeniu ulega przewidziana za tego rodzaju występki górna granica ustawowego zagrożenia o połowę.

Stwierdzenie przez sąd odwoławczy zarzucanych w apelacji oskarżonego, a także i innych uchybień określonych w art. 438 pkt 2 i pkt 3 kpk skutkujących koniecznością przeprowadzenia przewodu w całości na nowo, obligowało do uwzględnienia wniosku o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie jego sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

Wniosek

uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowni I instancji

zasadny
częściowo zasadny
niezasadny

Zwięźle o powodach uznania wniosku za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny.

Stwierdzenie przez sąd odwoławczy zarzucanych w apelacji oskarżonego uchybień określonych w art. 438 pkt 2 i pkt 3

kpk skutkujących koniecznością przeprowadzenia przewodu w całości na nowo, obligowało do uwzględnienie wniosku o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie jego sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

Z uwagi na ewidentną wadliwość wniosku złożonego przez Prokuratora w trybie art. 335 kpk oraz stan materiału dowodowego i konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu w całości, alternatywny wniosek zawarty w petitum apelacji o „wymierzenie kary i środków kompensacyjnych uzgodnionych z Prokuratorem, który przekazując akt oskarżenia wraz z materiałem z postępowania przygotowawczego do Sądu złożył wniosek w trybie art. 335 kpk” - nie może być uwzględniony.

<p>4. OKOLICZNOŚCI PODLEGAJĄCE UWZGLĘDNIENIU Z URZĘDU</p>	
<p>1.</p>	
<p>Zwięźle o powodach uwzględnienia okoliczności</p>	
<p>5. ROZSTRZYGNIĘCIE SĄDU ODWOŁAWCZEGO</p>	
<p>5.1. Utrzymanie w mocy wyroku sądu pierwszej instancji</p>	
	<p>Przedmiot utrzymania w mocy</p>
<p>Zwięźle o powodach utrzymania w mocy</p>	
<p>5.2. Zmiana wyroku sądu pierwszej instancji</p>	

	Przedmiot i zakres zmiany
Zwięźle o powodach zmiany	

5.3. Uchylenie wyroku sądu pierwszej instancji		
5.3.1. Przyczyna, zakres i podstawa prawna uchylenia		
1.1.		# art. 439 k.p.k.
Zwięźle o powodach uchylenia		
2.1.	Konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu w całości	# art. 437 § 2 k.p.k.
Zwięźle o powodach uchylenia		
<p>Konsekwencją powyższego stanowiska było na podstawie art. 437 § 2 kpk uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w D..</p> <p>W tym miejscu należy wskazać, że zgodnie z treścią art. 437 § 2 kpk (w brzmieniu obowiązującym od dnia 1 lipca 2015r.) uchylenie orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania może nastąpić wyłącznie w wypadkach wskazanych w art. 439 § 1 kpk, art. 454 k.p.k. lub jeżeli konieczne jest przeprowadzenie na nowo przewodu w całości. Wymieniona w art. 437 § 2 zdanie drugie k.p.k. podstawa uchylenia orzeczenia i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania z powodu konieczności przeprowadzenia na nowo przewodu</p>		

w całości ma charakter ocenny. Użyte w tym przepisie słowo "przewód" należy potraktować jako skrót pojęciowy, gdyż domyślnie chodzi o "przewód sądowy" (rozdział 45 k.p.k.). Z kontekstu art. 437 § 2 zdanie drugie k.p.k. wynika, że chodzi o przewód sądowy na rozprawie głównej. Na przewodzie sądowym przeprowadzane są dowody (rozdział 45 k.p.k.). Przepis art. 437 § 2 in fine k.p.k. mówi jednak nie "o powtórzeniu dowodów", ale o powtórzeniu "przewodu". Dlatego też konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu w całości nie odnosi się tylko do potrzeby powtórzenia dowodów. Może też dotyczyć samego przebiegu przewodu sądowego, gdy z uwagi na naruszenie przepisów procesowych należy go przeprowadzić na nowo. Konieczność powtórzenia przewodu sądowego w całości z przyczyn dowodowych wiąże się z podstawą dowodową wyroku. Na przewodzie sądowym przeprowadzane są z reguły dowody z osobowych źródeł dowodowych i dowody z dokumentów. Warunek w postaci konieczności ponowienia wszystkich tych dowodów będzie spełniony dopiero wówczas, gdy sąd pierwszej instancji w ogóle nie ujawnił żadnych dowodów, choć oparł na nich wyrok albo te dowody zostały nieprawidłowo przeprowadzone (art. 410 k.p.k.). W zakresie konieczności przeprowadzenia na nowo dowodów na rozprawie głównej należy bowiem wziąć pod uwagę wszystkie dowody, w tym dowody z dokumentów. Konieczność powtórzenia przewodu sądowego w całości może też wystąpić z przyczyn procesowych odnoszących się do prawidłowego jego przebiegu, m.in. postawienie trafnego zarzutu niewyłączenia

sędziego z przyczyn określonych w art. 41 § 1 k.p.k. albo niedochowanie gwarancji procesowych stron i ich przedstawicieli procesowych w rozprawie głównej, np. naruszono prawo oskarżonego do obrony, nie pouczono stron, szczególnie tych niekorzystających z pomocy prawnej fachowego przedstawiciela o przysługujących im uprawnieniach, rozpoznano sprawę pod nieobecność strony, obrońcy, pełnomocnika, którzy nie zostali prawidłowo zawiadomieni o terminie rozprawy. Artykuł 437 § 2 zdanie drugie in fine k.p.k. ma też zastosowanie, gdy zostały naruszone reguły trybu konsensualnego powodujące konieczność rozpoznania sprawy na zasadach ogólnych. Oznacza to konieczność rozpoznania sprawy na rozprawie, a więc przeprowadzenia przewodu sądowego (tak: Dariusz Świecki, Komentarz do art. 437 kpk). Należy nadto wskazać, że Sąd Najwyższy w składzie siedmiu sędziów w uchwale z dnia 22 maja 2019 r. I KZP 3/19, rozstrzygnął rozbieżności w wykładni prawa odnośnie art. 437 § 2 zdanie drugie in fine k.p.k., występującej w orzecznictwie Sądu Najwyższego, stwierdzając, że „Konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu w całości, o której mowa w art. 437 § 2 zdanie drugie in fine k.p.k., jako powód uchylecia przez sąd odwoławczy zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania, zachodzi wówczas, gdy orzekający sąd pierwszej instancji naruszył przepisy prawa procesowego, co skutkowało, w realiach sprawy, nierzetelnością prowadzonego postępowania sądowego, uzasadniającą potrzebę powtórzenia (przeprowadzenia na nowo) wszystkich czynności procesowych składających się

na przewód sądowy w sądzie pierwszej instancji. W uzasadnieniu tejże uchwały, Sąd Najwyższy wskazał, że „(...) Dopuszczalność orzekania kasatoryjnego przez sąd odwoławczy, na podstawie art. 437 § 2 zdanie drugie in fine k.p.k., należy zawsze ocenić w odniesieniu do konieczności korekty zakresu przewodu sądowego. Punktem wyjścia powinna być zatem ocena, przez sąd odwoławczy, przeprowadzonego przez sąd pierwszej instancji postępowania, nie tylko pod kątem potrzeby ponownego przeprowadzenia czynności dowodowych i poza dowodowych, ale także zawsze w aspekcie, czy przeprowadzone postępowanie sądowe spełniło standard rzetelnego procesu. Sąd Najwyższy w wielu orzeczeniach stwierdzał naruszenie przepisów procedury karnej, które określano jako obrazę standardu rzetelnego procesu, stanowiącą jednocześnie bezwzględną przesłankę uchylenia zaskarżonego orzeczenia (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 30 sierpnia 2000 r., sygn. akt V KKN 264/00, niepubl., postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 kwietnia 2004 r., sygn. akt IV KK 417/03, OSNKW 2004, z. 5, poz. 54, uchwała Sądu Najwyższego z dnia 17 listopada 2005 r., sygn. akt I KZP 43/05, OSNKW 2005, z. 12, poz. 115, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17 października 2007 r., sygn. akt III KK 214/07, Lex nr 322845). W orzecznictwie Sądu Najwyższego zwraca się także uwagę, iż względna przyczyna odwoławcza może również stanowić o naruszeniu prawa strony do rzetelnego procesu. W postanowieniu z dnia 19 grudnia 2000 r., sygn. akt III KZ 85/00, Lex nr 2153462, Sąd Najwyższy wprost wskazał, że uproszczeniem byłoby

twierdzenie, że o wadze uchybienia przesądza ranga naruszonego przepisu, a więc jego usytuowanie w hierarchii norm prawa, ponieważ decyduje o tym przede wszystkim sposób naruszenia normy i istotność wady orzeczenia, według kryterium przyjętego w przepisach Kodeksu postępowania karnego. Innymi słowy podkreślono, że choć zaistniałe uchybienie nie należy do bezwzględnych przyczyn odwoławczych, to może prowadzić do naruszenia prawa do rzetelnego procesu. Takie stwierdzenie winno prowadzić do konsekwencji procesowych określonych w innych przepisach k.p.k., które w swojej hipotezie zawierają stwierdzenia dotyczące oceny uchybienia, a nie opierają się wyłącznie na wyliczeniu naruszenia konkretnych przepisów procedury, tak jak ma to miejsce w art. 439 § 1 k.p.k. Podobnie wypowiedział się Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 5 marca 2019 r., sygn. akt IV KO 8/19, orzeczenie niepublikowane, zwracając uwagę na konwencyjny standard rzetelnego postępowania karnego. Z kolei w wyroku z dnia 28 marca 2007 r., sygn. akt IV KK 23/07, Lex nr 262707, Sąd Najwyższy podkreślił, że nie do zaakceptowania, z punktu widzenia wymagań rzetelnego procesu karnego i przestrzegania zasady obiektywizmu, jest postawa organów procesowych odmawiających dokonania niemal wszystkich czynności procesowych mających zweryfikować wersję oskarżenia i odwołujących się do decydującego znaczenia ocen oraz ustaleń poczynionych w innych postępowaniach. Przyjąć zatem należy, że obowiązek zapewnienia rzetelnego procesu karnego sprowadza się nie tylko do przestrzegania przepisów, które

ustanowione zostały po to, aby wyinterpretowane z nich normy służyły zapewnieniu gwarancji procesowych składających się na rzetelny proces karny. Stwierdzenie spełnienia wymogów rzetelności procesu sprowadza się bowiem do oceny realnego kształtu każdego konkretnego postępowania karnego. Oznacza to z jednej strony, że pomimo zgodności postępowania organu procesowego z prawem, może zaistnieć taki splot wydarzeń faktycznych, który sprawi, że tego konkretnego postępowania karnego nie będzie można określić jako rzetelne. W tych sytuacjach Sąd Najwyższy podkreślał, że nie ma znaczenia, iż ich źródłem nie było zachowanie organu procesowego, który w określonej sytuacji procesowej nie był w stanie przewidzieć tych okoliczności (zob. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 16 listopada 2005 r., sygn. akt III KK 250/05, R-OSNKW 2005, poz. 2086, z dnia 11 grudnia 2006 r., sygn. akt IV KK 407/06, R-OSNKW 2006, poz. 2409). Podkreślając, jak ważny jest realny kształt konkretnego postępowania karnego, Sąd Najwyższy podnosił także, że na ocenę, czy to postępowanie było rzetelne, wpływ ma nie tyle stwierdzenie określonego uchybienia procesowego, ile analiza przebiegu całego postępowania. Nie bez znaczenia pozostaje także i to, że pojęcie rzetelnego procesu karnego interpretowane jest w orzecznictwie w oparciu o sprecyzowany w art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności standard rzetelnego (sprawiedliwego) postępowania. Słusznie przy tym podkreśla się, że europejski standard prawa do rzetelnego procesu musi być odczytywany w powiązaniu z gwarancjami wynikającymi z art. 6

ust. 2 (domniemanie niewinności) oraz z art. 6 ust. 3 (minimalny standard uprawnień procesowych oskarżonego), a także rozwijającego się orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 15 maja 2001 r., sygn. akt V KKN 79/01, Prokuratura i Prawo 2001, Nr 10, poz. 8, z dnia 17 maja 2001 r., sygn. akt III KKN 620/00, Lex nr 51935, tak też w postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 5 marca 2019 r., sygn. akt IV KO 8/19, niepubl.). W doktrynie podnosi się, że prawo do rzetelnego procesu jest podstawowym prawem człowieka, zarazem też prawem publicznym, które rodzi po stronie władz publicznych obowiązek ukształtowania postępowania sądowego zgodnie z konstytucyjnymi gwarancjami. Po stronie sądów prawo to stwarza obowiązek sprawiedliwego, bezstronnego, niezawisłego postępowania, zabezpieczenia dostępu do sądu i wyroku bez nieuzasadnionej zwłoki (zob. A. Łazarska, Rzetelny proces cywilny, Warszawa 2012, s. 78). Trafnie zauważa się, iż pojęcie rzetelnego procesu jest bez wątplenia podstawowym sposobem współczesnego określenia wymogów, jakie musi spełnić postępowanie karne (zob. P. Wiliński w: A. Błachnio-Parzych, J. Kosonoga, H. Kuczyńska, C. Nowak, P. Wiliński, Rzetelny proces karny w orzecznictwie sądów polskich i międzynarodowych, Warszawa 2009, s. 29). Wskazuje się, że w rozumieniu art. 6 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, dyrektywa rzetelności postępowania jest sui generis wymogiem należytej staranności, a nie rezultatu (zob. A. Lach, Rzetelne postępowanie

dowodowe w sprawach karnych w świetle orzecznictwa strasburskiego, Warszawa 2018, s.16). W doktrynie prezentowane jest stanowisko, że ponowne przeprowadzenie przewodu sądowego w całości z przyczyn dowodowych dotyczy sytuacji, gdy sąd pierwszej instancji nieprawidłowo przeprowadził dowody lub ocenił dowody, albo gdy sąd pierwszej instancji w ogóle nie ujawni żadnych dowodów, choć oprze na nich wyrok (zob. D. Świecki, Komentarz, WKP 2018, teza 45 do art. 539a k.p.k., J. Matras, Kodeks postępowania karnego. Komentarz, WKP 2018, teza 9 do art. 437 k.p.k., A. Bojańczyk, T. Razowski, Krytycznie o próbie ograniczenia orzekania kasatoryjnego w procesie karnym - uwagi na tle art. 437 § 2 k.p.k., Państwo i Prawo 2017, nr 10, s. 83.) Stanowisko to znajduje odzwierciedlenie w orzeczeniach Sądu Najwyższego (por. wyroki: z dnia 15 marca 2018 r., sygn. akt II KS 4/18, z dnia 9 października 2018 r., sygn. akt III KS 20/18 oraz z dnia 20 grudnia 2018 r., sygn. akt IV KS 29/19). Pogląd ten zakłada, że konieczność powtórnego przeprowadzenia konkretnego dowodu może pojawić się tylko wówczas, gdy dowód ten został nieprawidłowo przeprowadzony. Oznacza to, że przeprowadzenie dowodu na rozprawie nie powinno być traktowane jako wyizolowana czynność, ale pozostająca w ścisłym związku z innymi dowodami. W tym kontekście podkreśla się także, iż dowodu nie można oceniać w oderwaniu od innych, ale wręcz przeciwnie, w odniesieniu do treści pozostałych dowodów, co pozwala stwierdzić okoliczności ustalane z wykorzystaniem danego dowodu. Potrzeba dysponowania innymi dowodami w celu umożliwienia

właściwej oceny danego dowodu nie stoi przy tym w kolizji ze stwierdzeniem, że ustalenia faktyczne mogą być oparte na części, a nawet na jednym dowodzie (zob. J. Skorupka, (w:) System prawa karnego procesowego, t. 3, cz. 2. Zasady procesu karnego, red. P. Wiliński, Warszawa 2014, s. 1178- 1179). Posługując się sformułowaniem "jest konieczne," ustawodawca nie wskazuje jednak, w jakich konkretnie sytuacjach należy ponownie przeprowadzić wszystkie dowody. Nie budzi wątpliwości konstatacja, że konieczność ponownego przeprowadzenia wszystkich dowodów wystąpi wówczas, gdy wszystkie dowody były nieprawidłowo przeprowadzone, jak też, gdy w sprawie w ogóle żaden dowód nie został przeprowadzony przez sąd pierwszej instancji. Słusznie zastrzega się jednak, że konieczności ponownego przeprowadzenia w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji wszystkich dowodów nie można zawęzić do jedynie tych dwóch wypadków. Owa konieczność przeprowadzenia wszystkich dowodów na rozprawie przed sądem pierwszej instancji będzie również zachodziła, gdy nieprawidłowe przeprowadzenie większości dowodów w sądzie pierwszej instancji spowoduje niemożność poddania ocenie tych prawidłowo przeprowadzonych. Innymi słowy, postępowanie przed sądem pierwszej instancji powinno też zostać przeprowadzone ponownie, jeżeli w kontekście wszystkich okoliczności istotnych dla prawidłowego rozstrzygnięcia w kwestii odpowiedzialności karnej, było ono w istocie całkowicie nieprzydatne dla osiągnięcia tego celu (z obiektywnego

punktu widzenia nieprowadzące do możliwości poczynienia trafnych ustaleń przez sąd pierwszej instancji).

Odnosząc powyższe uwagi na grunt niniejszej sprawy, należy stwierdzić, że w poddanej kontroli sprawie wystąpiła określona w art. 437 § 2 in fiine kpk podstawa wydania przez sąd odwoławczy orzeczenia kasatoryjnego albowiem z uwagi na uchybienia procesowe odnoszące się do przebiegu przewodu sądowego i z przyczyn dowodowych, przeprowadzonego postępowania nie można uznać za spełniającego standardy rzetelnego procesu i w konsekwencji zachodzi konieczność powtórzenia przewodu sądowego w całości na nowo. Gwarancje procesowe oskarżonego zostały naruszone, a nadto sąd I instancji wadliwie przeprowadzając przewód sądowy i dokonując nieprawidłowej oceny dowodów – w istocie w ogóle nie zweryfikował wersji oskarżenia, a ograniczył się do odwołania do ustaleń i ocen poczynionych w postępowaniu przygotowawczym, które obarczone było istotnymi wadami.

3.1.	Konieczność umorzenia postępowania	# art. 437 § 2 k.p.k.
Zwięźle o powodach uchylenia i umorzenia ze wskazaniem szczególnej podstawy prawnej umorzenia		
4.1.		# art. 454 § 1 k.p.k.
Zwięźle o powodach uchylenia		

5.3.2. Zapatrywania prawne i wskazania co do dalszego postępowania

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy, Sąd Rejonowy winien przeprowadzić przewód sądowy na nowo w całości, respektując gwarancje procesowe oskarżonego Ł. G., w tym jego prawo do wzięcia udziału w rozprawie głównej i prawo do obrony wyrażające się m.in. w prawie do przeciwstawienia się tezie oskarżenia, także poprzez składanie wniosków dowodowych.

Ponadto należy rozpoznać wnioski dowodowe zgłoszone przez oskarżonego w apelacji oraz przeprowadzić ewentualne inne dowody, jeżeli taka potrzeba wyłoni się przy ponownym rozpoznaniu sprawy.

Rzeczą Sądu I instancji przy ponownym rozpoznaniu sprawy będzie zatem przeprowadzenie rzetelnego procesu, dokonanie prawidłowych ustaleń faktycznych, opartych na całokształcie zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, a następnie przeprowadzenie gruntownej analizy i dokonanie wyboru prezentowanych wersji zdarzeń, ocenionych w sposób zgodny z regułami procedowania, logiką i doświadczeniem życiowym, a nadto w przypadku takiej konieczności sporządzenie przekonywającego uzasadnienia swego stanowiska, w sposób wolny od uproszczeń i uwzględniający cały materiał dowodowy, zgodnie z wymogami art. 424 kpk.

By temu zadaniu sprostać Sąd winien dążyć do wyjaśnienia wszelkich niejasności występujących

w materiale dowodowym, a jednocześnie wykorzystać zarówno niniejsze uwagi, jak i te zawarte w apelacji.

Dopiero po przeprowadzeniu przewodu sądowego na nowo w całości z uwzględnieniem powyższych zaleceń, Sąd I Instancji zobowiązany będzie orzec o winie oskarżonego Ł. G. (1) bądź rozstrzygnąć o braku podstaw do pociągnięcia go do odpowiedzialności karnej w całości lub części, na podstawie całokształtu okoliczności prawidłowo ujawnionych na rozprawie głównej.

5.4. Inne rozstrzygnięcia zawarte w wyroku

Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności

6. Koszty Procesu

Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności

7. PODPIS

--